

НАВЧАЛЬНО-ЕТНОГРАФІЧНА

ПРАКТИКА

Міністерство освіти і науки України
Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва
Львівської національної академії мистецтв

Кафедра дизайну
Спеціальність 022 «Дизайн» (Дизайн костюма)

ПРОГРАМА
навчально-етнографічної практики
для студентів I - курсу

Кількість годин 48

Укладач Стеф'юк Н.А.
доцент кафедри
дизайну

Косів - 2019

ВСТУП

Навчально-етнографічна практика є одним з етапів підготовки художників модельєрів. Метою практики є одержання теоретичних знань, дослідження та вивчення народної матеріальної культури народного костюму зокрема, розширення світогляду одержання навичок графічних та живописних замальовок предметів народного вжитку. Навчально-етнографічна практика є частиною навчального процесу і проводиться в кінці II семестру I курсу навчання. Практика проходить в фондах музеїв Косова, Коломиї, Івано-Франківська, в польових умовах районів Львівської, Івано-Франківської, Волинської, Тернопільської та інших областей з відомими осередками народної творчості.

При проходженні практики студенти зобов'язані:

- повністю виконувати завдання, передбачені практикою,
- підкорятись діючим в музеях правилам внутрішнього розпорядку,
- нести відповідальність за збереження натурних експонатів.

На навчально-етнографічній практиці студент зобов'язаний проводити роботи, пов'язані з НДРС і включитись у громадську і організаційну роботу в колективі, ознайомившись з діяльністю баз-музеїв, надати суттєву допомогу в їх роботі, наприклад, в оформленні наочних матеріалів експозиції, проведенні бесід, брати участь у польових експедиціях зі збору матеріалів.

Матеріали для звіту підбираються протягом всього періоду практики.

До них входять:

- 8 копій зразків народного одягу на планшетах заданого розміру, (Ф. А3).
- З них одна таблиця-замальовка цілого комплексу народного костюма конкретного регіону,
- Наступні сім таблиць - копії окремих комплектів костюма:
 1. Плечовий одяг - сорочка.
 2. Поясний одяг.
 3. Верхній одяг.
 5. Взуття.
 6. Головний убір.
 7. Доповнення (пояс, прикраси)

Кожний компонент одягу досліджується та аналізується. До таблиці-копії виконуються додаткові планшети з кроєм даного конкретного компоненту та елементи оздоблення (вишивка, ткання, аплікація). До кожної таблиці-копії додається коротка анотація виробу а саме: назва, звідки походить, час виготовлення, матеріал та техніка виготовлення.

ЗВІТ ПРО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ.

План

1. Вступ (проблема дослідження).
2. Художній аналіз комплекту народного одягу, який досліджується.
3. Висновки.
4. Література.

Метою проведення практики є:

1. Вивчення методики системного аналізу народного костюма:
 - А) вивчення кращих зразків,
 - Б) копіювання та фіксація їх за місцем виготовлення,
 - В) вивчення конструктивних моментів народного крою,
 - Г) вивчення народного орнаменту.
2. Вироблення художнього підходу до переосмислення народного костюма в сучасний.
3. Набуття навичок роботи над графічними замальовками.

ЗАВДАННЯМ ПРАКТИКИ Є

1. Вивчення крою і технології виготовлення народного одягу.
2. Вивчення композиційних властивостей окремих компонентів і ансамблю в цілому.
3. Вивчення образної структури комплексу народного одягу конкретного регіону.
4. Отримання навичок володіння різноманітними графічними матеріалами при виконанні замальовок, копій та ін.

Копіюючи народний одяг та інші компоненти народного костюма, студенти одночасно вибирають теми для дослідження конкретного регіону або виду одягу майбутньої наукової роботи в НДРСТ. В результаті проходження практики студенти повинні:

ЗНАТИ - принципи композиційної побудови окремих видів і комплексів одягу конкретних етнографічних регіонів і колористичних рішень замальовок.

ВМІТИ - виконувати точні копії з творів прикладного та декоративного мистецтва, створювати аналітичні рисунки, схеми, діаграми, тобто вміти дослідити будь-яке джерело творчості з метою використання його композиційних ознак.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Робота згідно з графіком практики проводиться протягом двох тижнів.

- Вивчення діяльності музеїв-баз, надання суттєвої допомоги в їх роботі (оформлення наочних матеріалів, участь у польових експедиціях).

- Знайомство з колекціями народних українських костюмів і вибір кількох зразків для дослідження, аналізу і виконання копій з відібраних екземплярів.

- Створення графічних копій з відібраних екземплярів.

- Структурно-композиційний і графічний аналіз в формі графічних схем таблиць, написання детальних анотацій з посиланням на час виконання, регіональну назву, автора виробу та ін.. або коротке наукове дослідження (в майбутньому, допрацювавши, студент може виступати з науковою доповіддю на студентській конференції в Косівському інституті ЛНАУ. Знання і навички, одержані в процесі роботи над етнографічними замальовками, використовуватимуться при створенні курсових і дипломних проектів.

Методи проведення практики, які застосовують викладачі керівники:

1. Виховання у студентів емоційного сприйняття, глибокої поваги до традицій.
2. Розвиток професійних навичок і умінь у створенні композиції орнаменту, його розміщення, логіки кольорових співвідношень.
3. Розвиток навичок розуміння взаємозв'язків орнаменту народного одягу.
4. Розвиток навичок сприйняття декоративності і унікальності народного одягу.
5. Вироблення практичних навичок послідовності роботи: вибір зразка, формату, техніки виконання та ін..

Заняття та екскурсії під час практики.

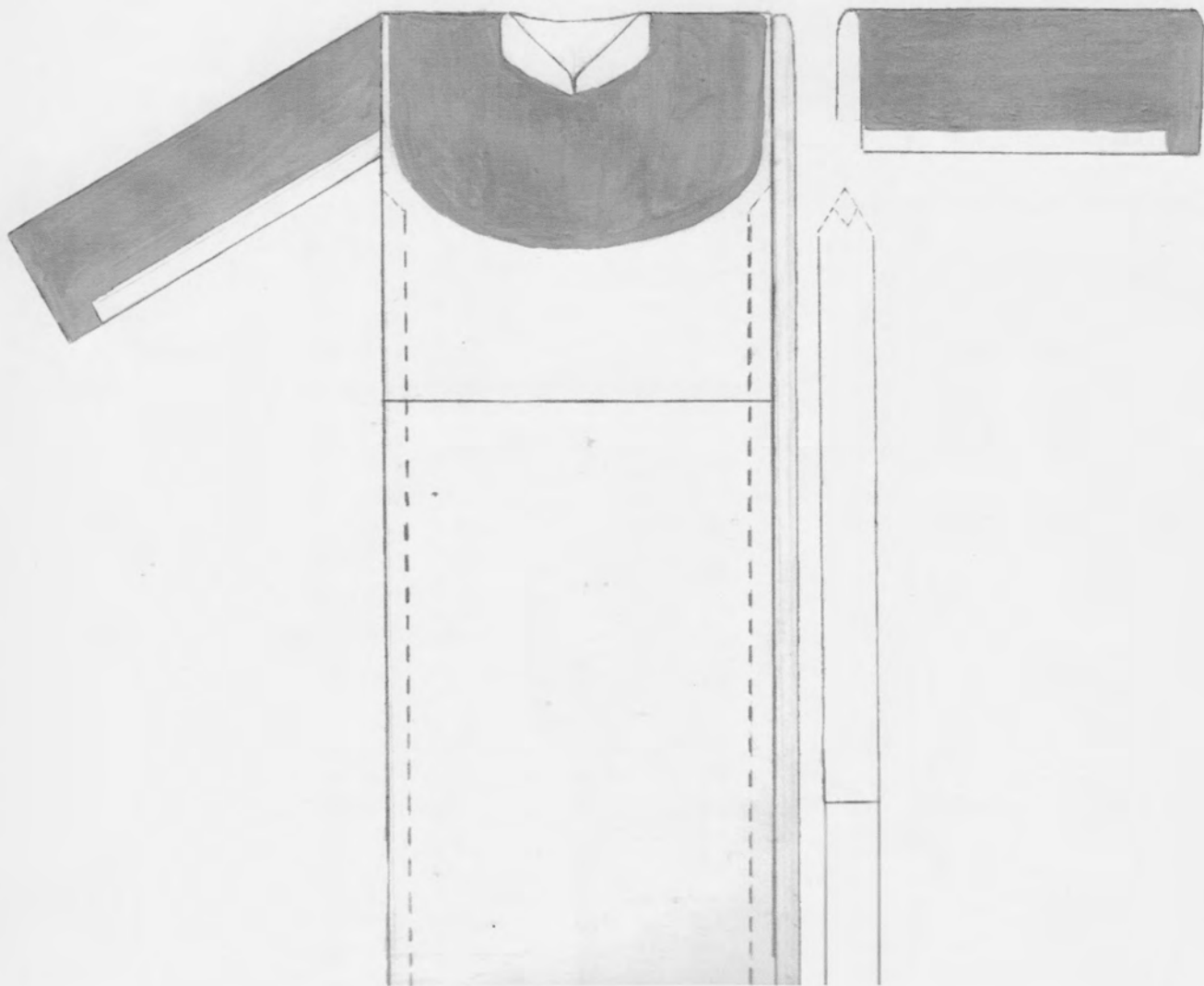
Під час проходження навчальної (етнографічної) практики для студентів повинен бути прочитаний цикл лекцій. Тематика лекцій повинна охоплювати такі питання:

1. Історія музею-баз і його діяльність
2. Зв'язки музею-баз з музеями країни.
3. Система збору, збереження і використання експонатів.
4. Аналіз художніх особливостей народного костюма.

Під час проходження практики відбуваються екскурсії в історичні музеї, художні училища, на художні виставки або виставки робіт народних умільців по, історико-культурних місцях даного району або міста.

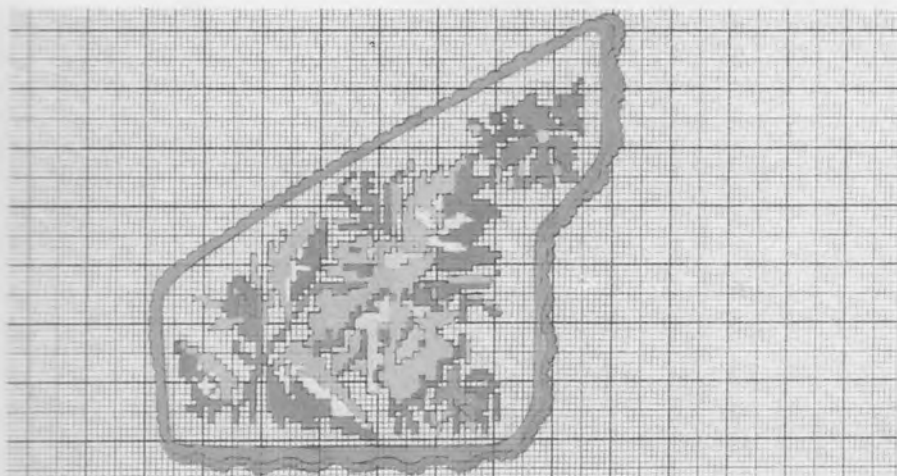

Традиційний жіночий стрій с.Товтри Заставнівського р-ну. Чернівецької обл. поч. 20 ст.
авт. Шкварчук Марія.

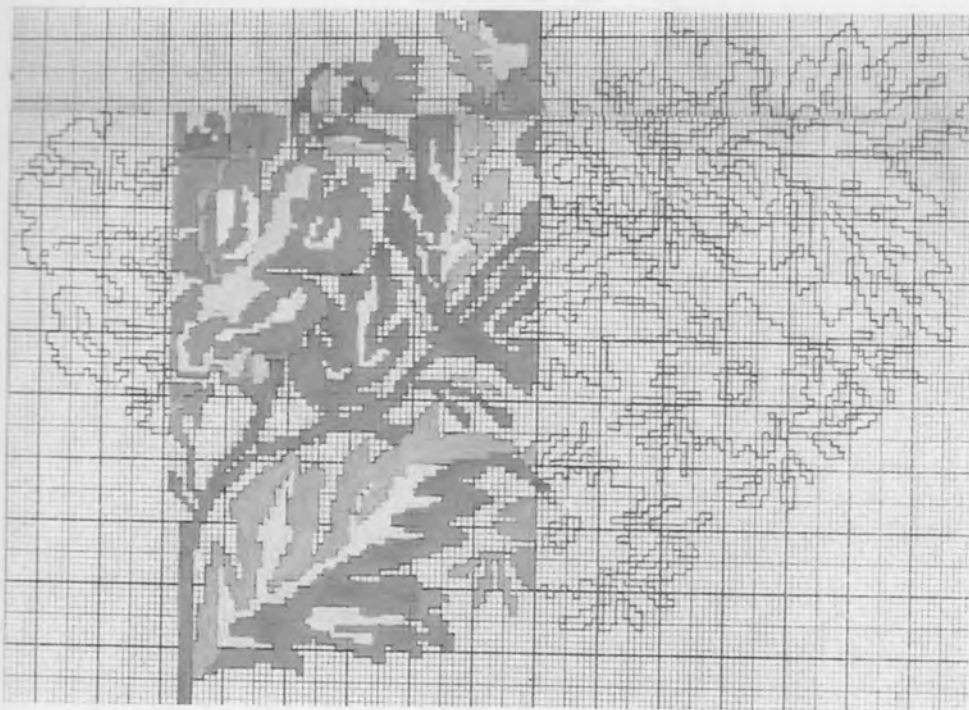

Жіноча сорочка хлоп'янка з підточкою і клинами, комір відкладний.
Зони декорування: рукав, нагрудна частина, авт. Шкварчук М. с. Товтри.

а)

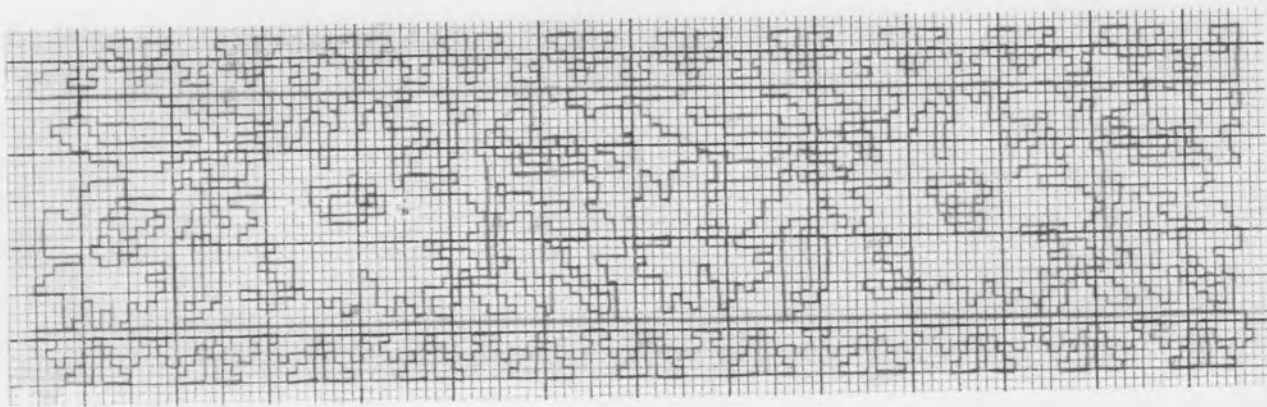

б)

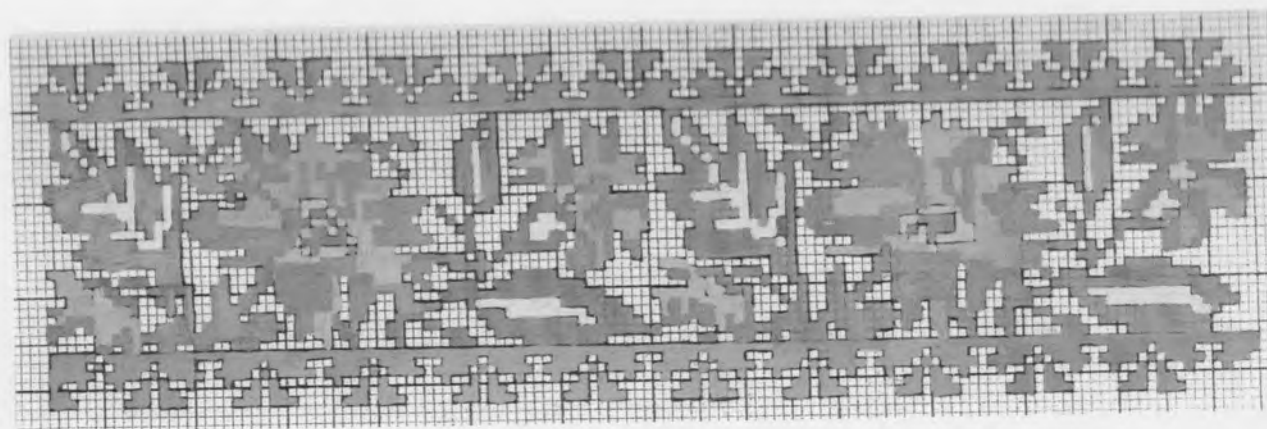

Фрагменти вишивки жіночої сорочки: а) коміра, б) пазухи. Полотно домоткане, бісер.
Техніка оздоблення: вишивка бісером; навколо коміра - гачкування.

a)

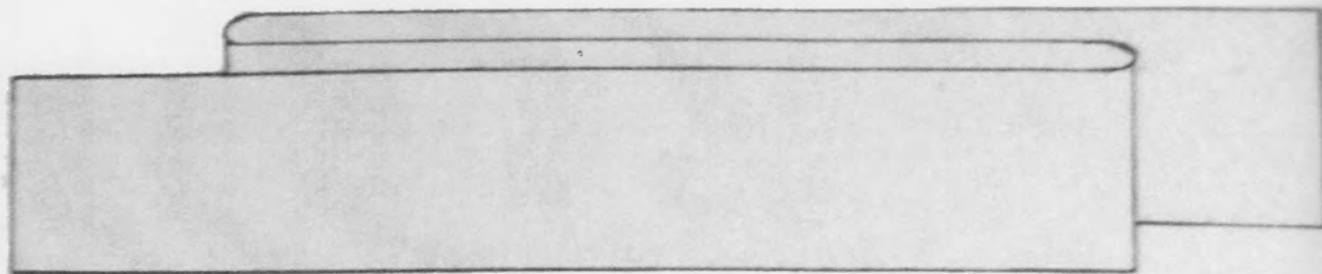
б)

Фрагменти вишивки рукава: а) робочий рисунок, б) вишивка бісером.

Жіноче поясне вбрання - горбатка. Вовна, бісер, склярус. Ткання вишивка бісером, склярусом. Приватна збірка Шкварчук М. 30-ті рр. XX ст.

Жіночий пояс - крайка. Вовна, бісер, склярус. Вишивка бісером, склярусом.

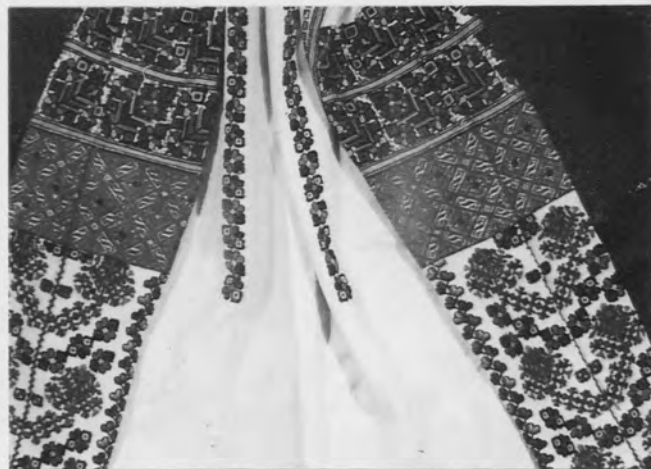
Жіночий верхній безрукавний одяг - кептар. Село Дорошківці Заставнівського р-ну.
Чернівецької обл. 20-30-ті рр. XX ст. Кушнір Чупрук М., Чернівецький ДК музей.

Традиційний чоловічий і жіночий весільні строї села Задубаївка Заставнівського р-ну Чернівецької обл. Власники Амбросій В., Днарійчук В.

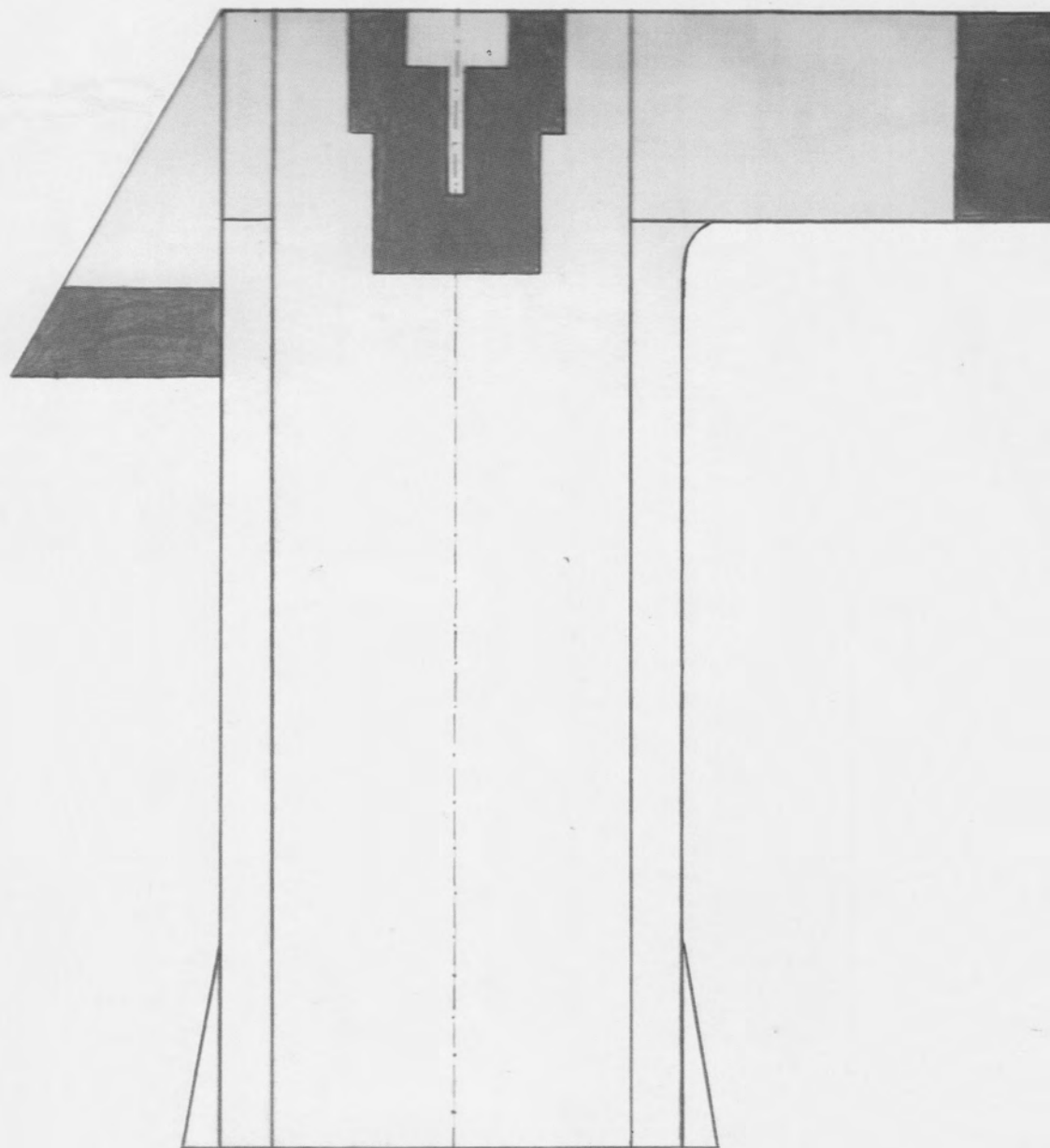
Традиційні жіночі сорочки Заставнівського р-ну кінець XIX ст.

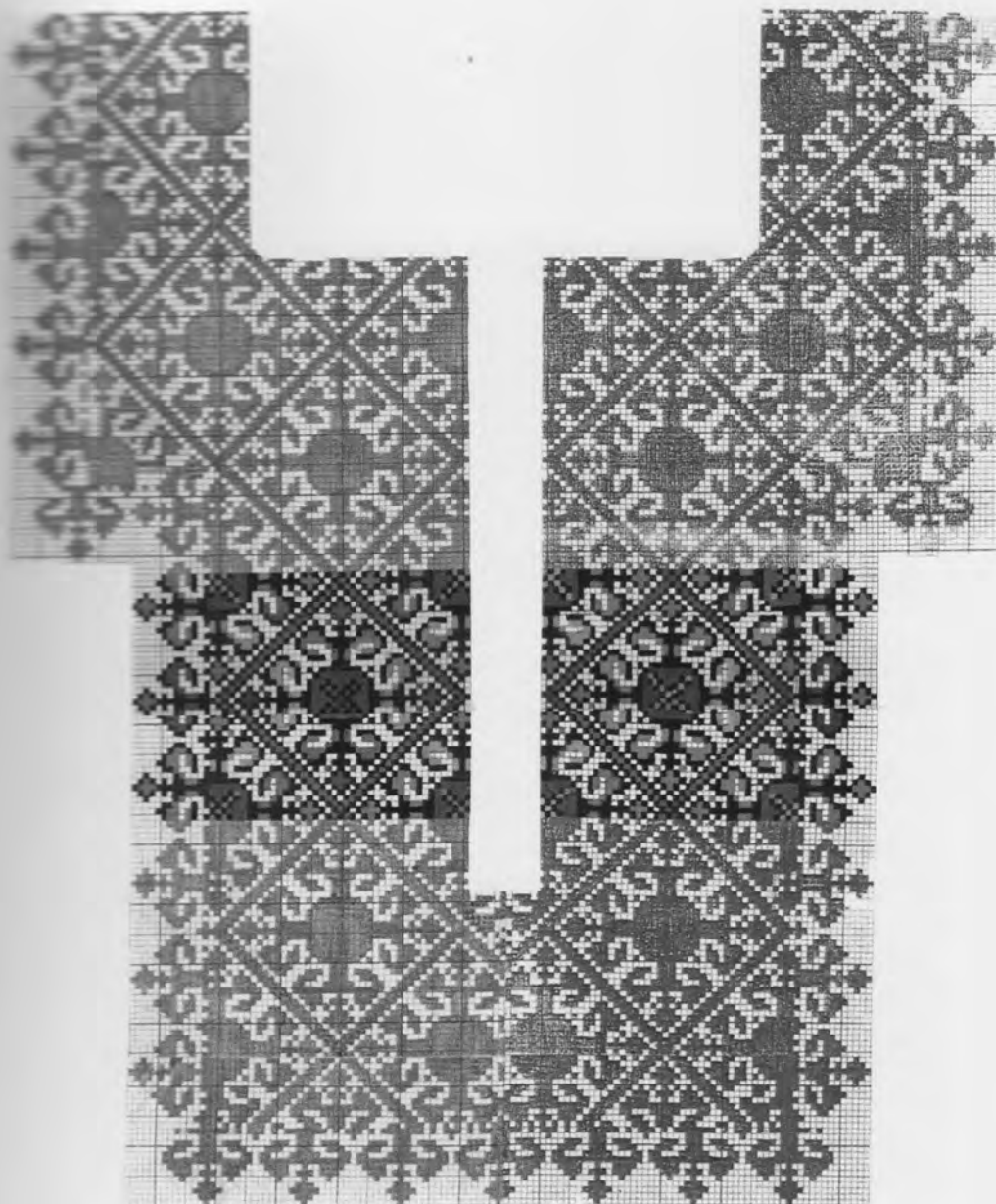
Традиційні жіночі сорочки Заставнівського р-ну кінець XX ст.

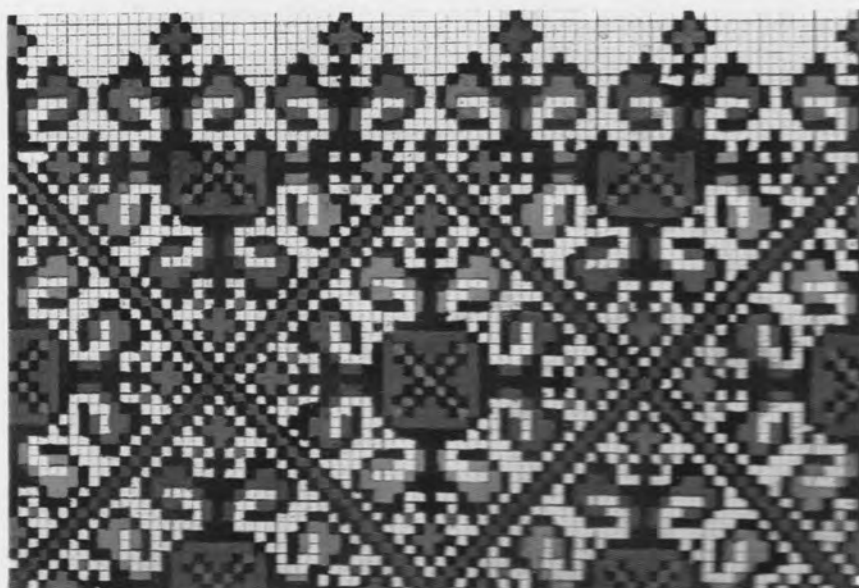
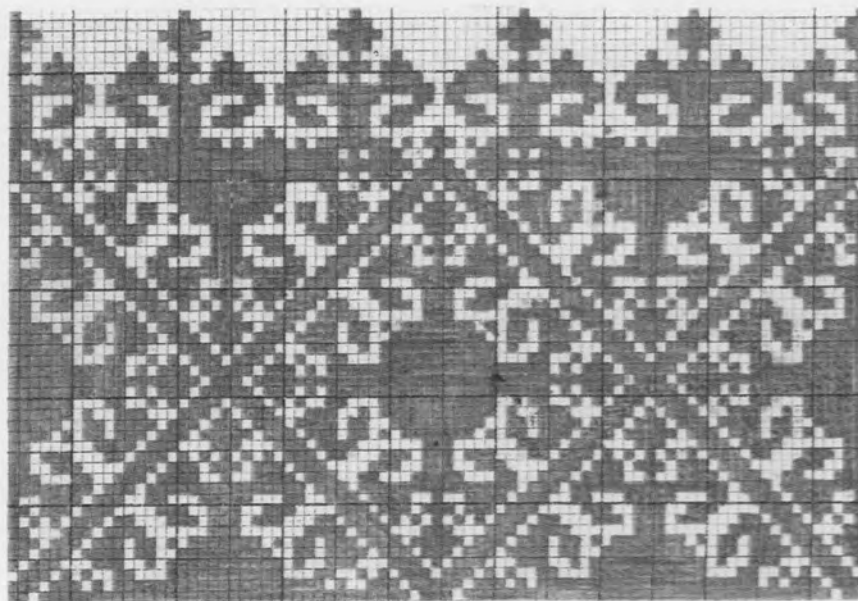
Традиційний жіночий стрій с. Старі Кути 1930-ті рр. XX ст. Сорочка хлопянка, опинка ,
краватка, кептар.

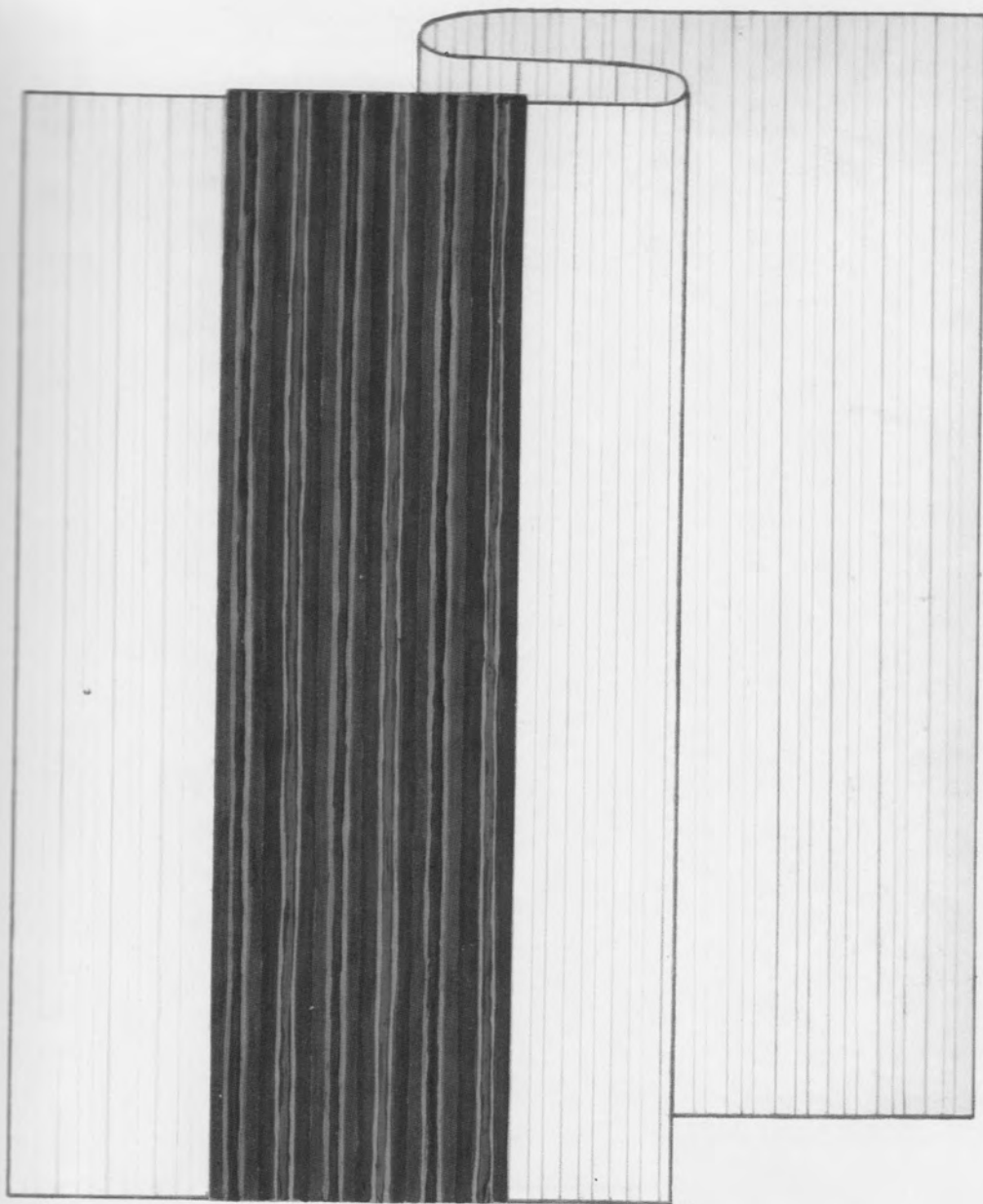
Жіноча святкова сорочка «Костьоли» автор Будз М. Т., Власниця Павлюк М. М.

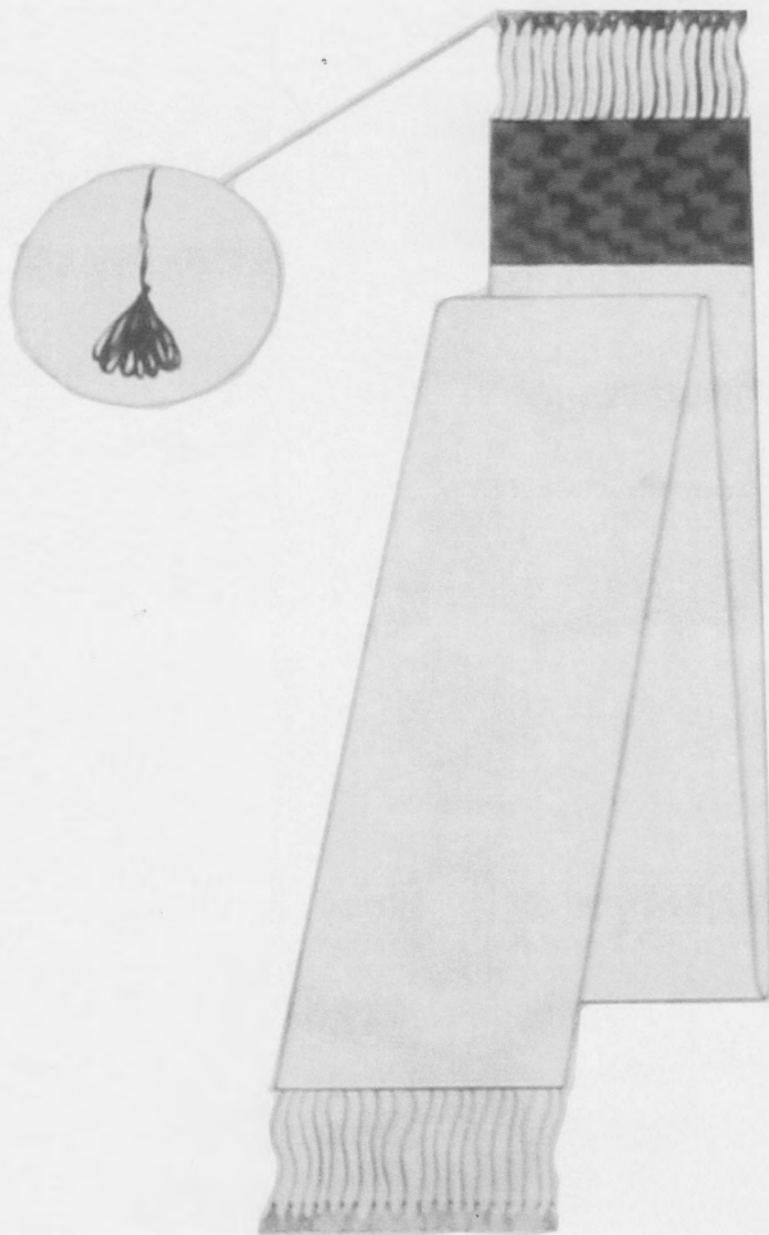
Фрагмент оздоблення горловини і пазухи жіночої сорочки. Полотно домоткане, ДМС, вишивка хрестиком.

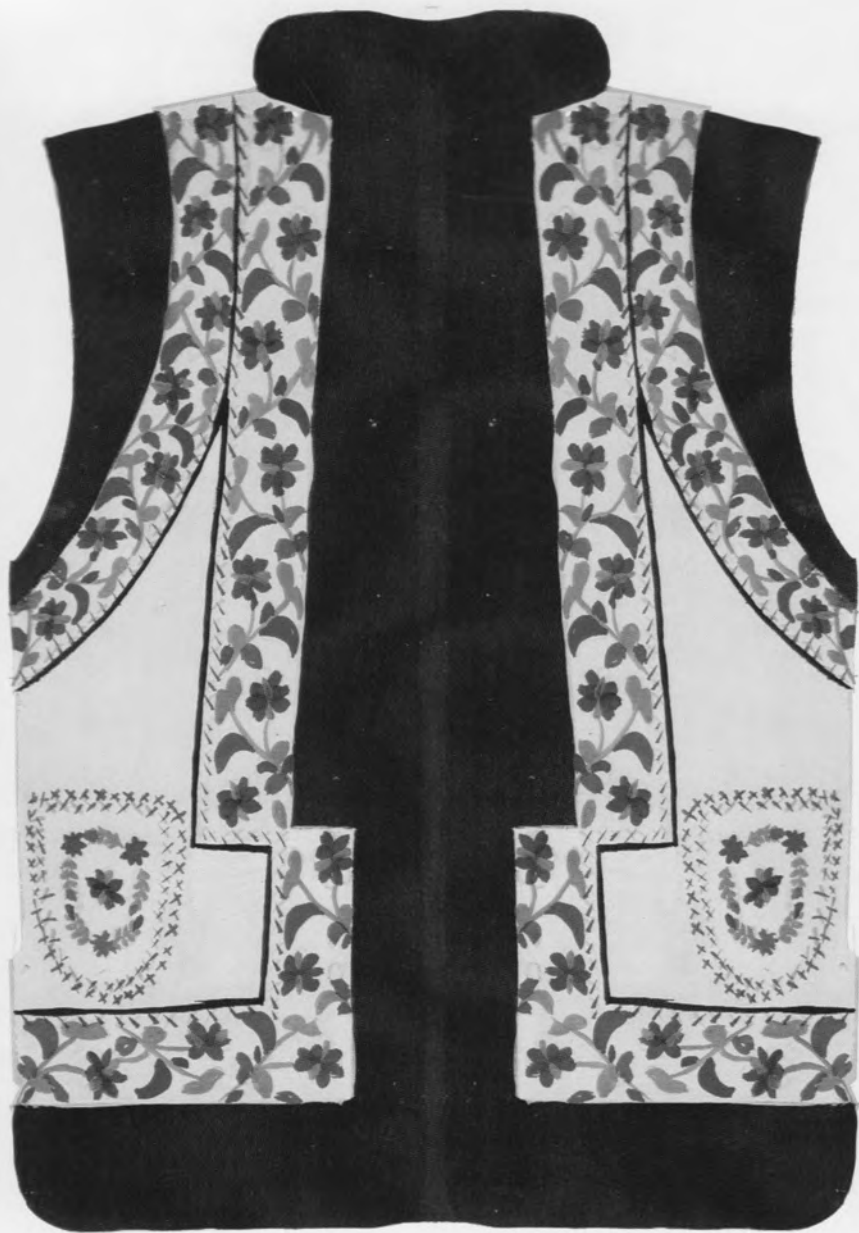
Фрагмент оздоблення нижньої частини, рукава жіночої сорочки. Полотно домоткане, ДМС, вишивка, хрестиком.

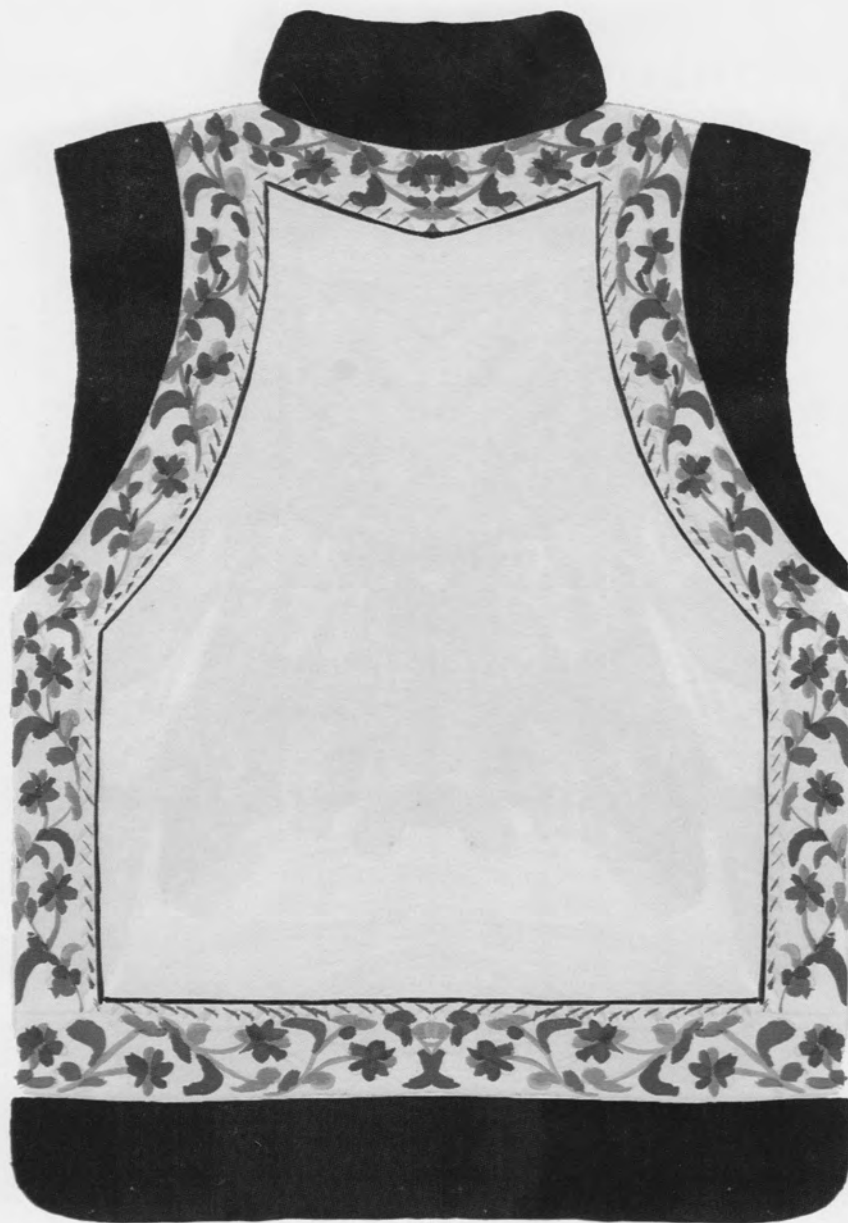
Жіночий поясний одяг - опинка. Вовна тканиня. Власник: Павлюк М.М.

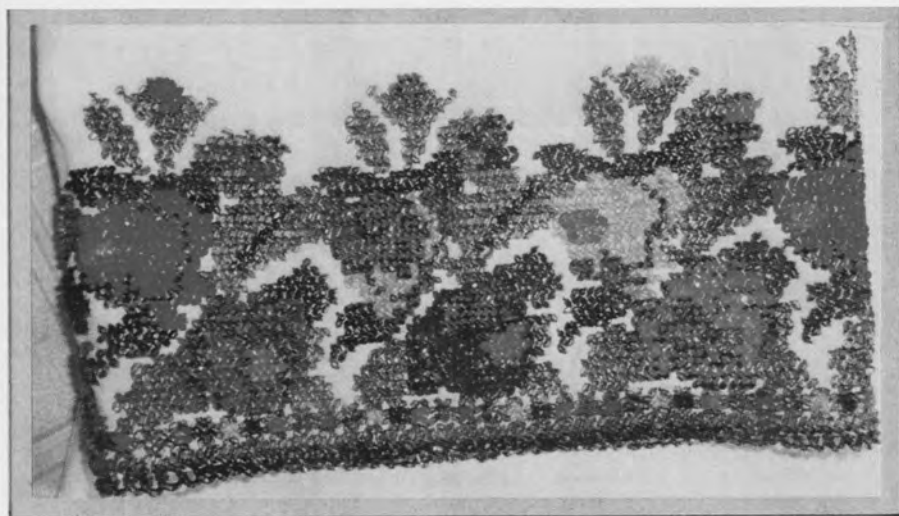
Жіночий пояс-крайка. Вовна. Власник Павлюк М.М.

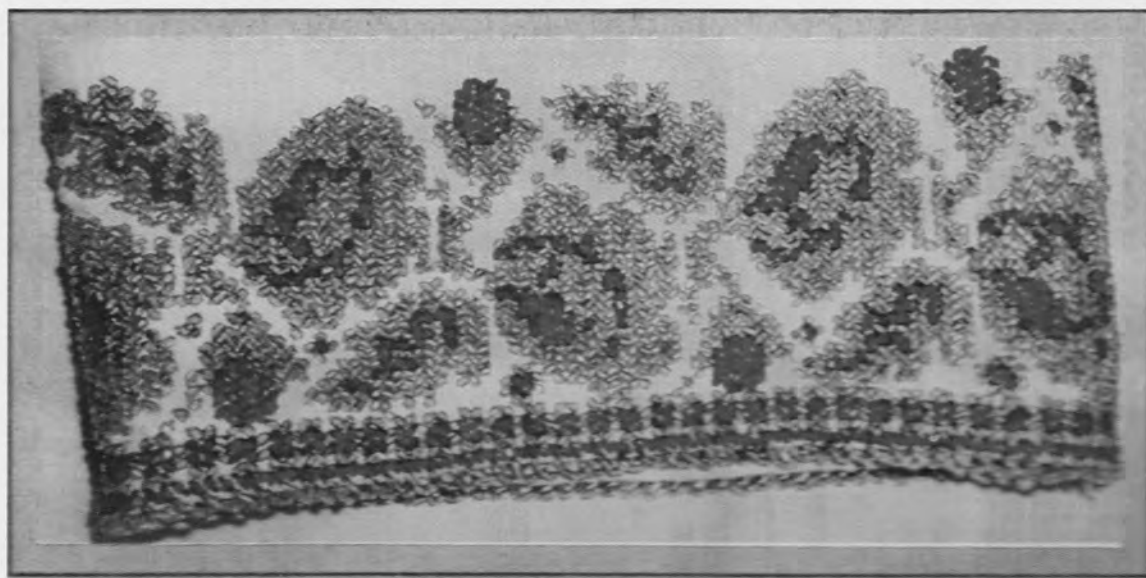
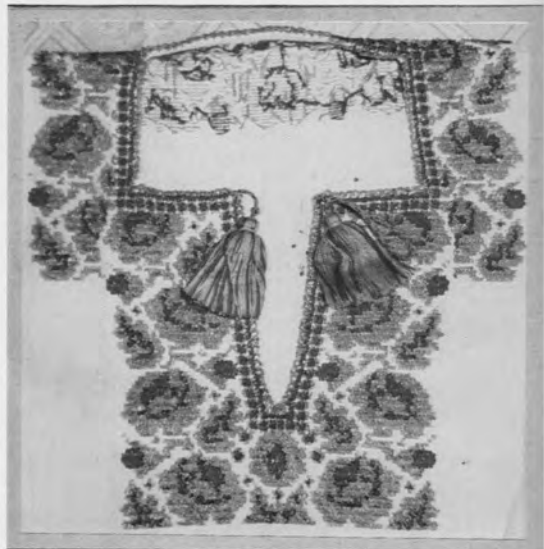
Верхній безрукавний жіночий одяг - кептар. Вигляд спереду. Шкіра, смушок, ДМС.
Художня вишивка, гладь. Приватна збірка Гуцуляк М.

Верхній безрукавний жіночий одяг - кептар. Вигляд ззаду.

Традиційна жіноча сорочка «букети». Загальний вигляд, фрагмент оздоблення горловини і пазухи; фрагмент оздоблення нижньої частини рукава. Полотно домоткане, пацьорки.

Традиційна жіноча сорочка «букети». Загальний вигляд, фрагмент оздоблення горловини і пазухи; фрагмент оздоблення нижньої частини рукава. Полотно домоткане, пацьорки.

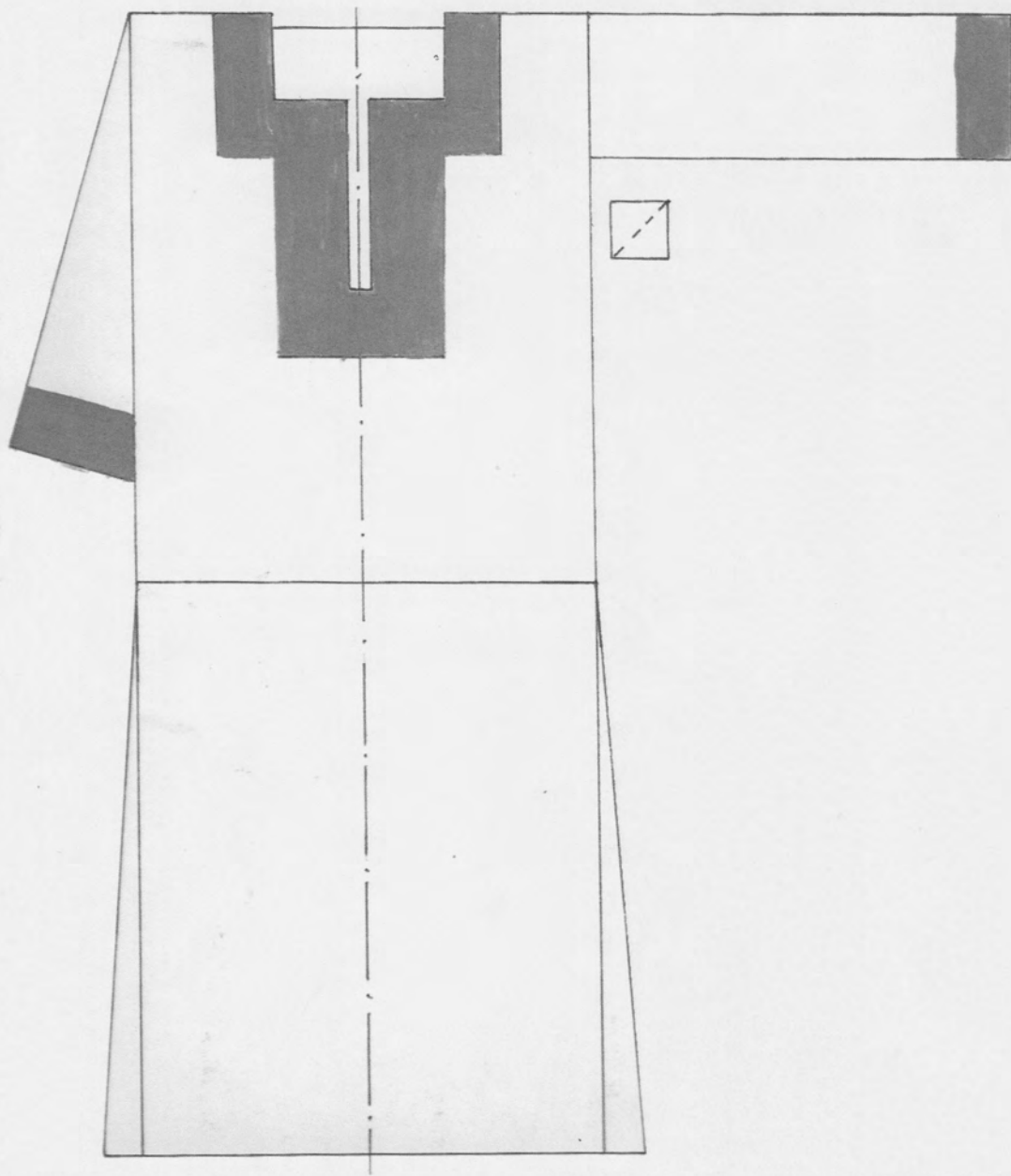
Традиційний жіночий стрій с. Старі Кути. Сорочка хлоп'янка, запаска, крайка.

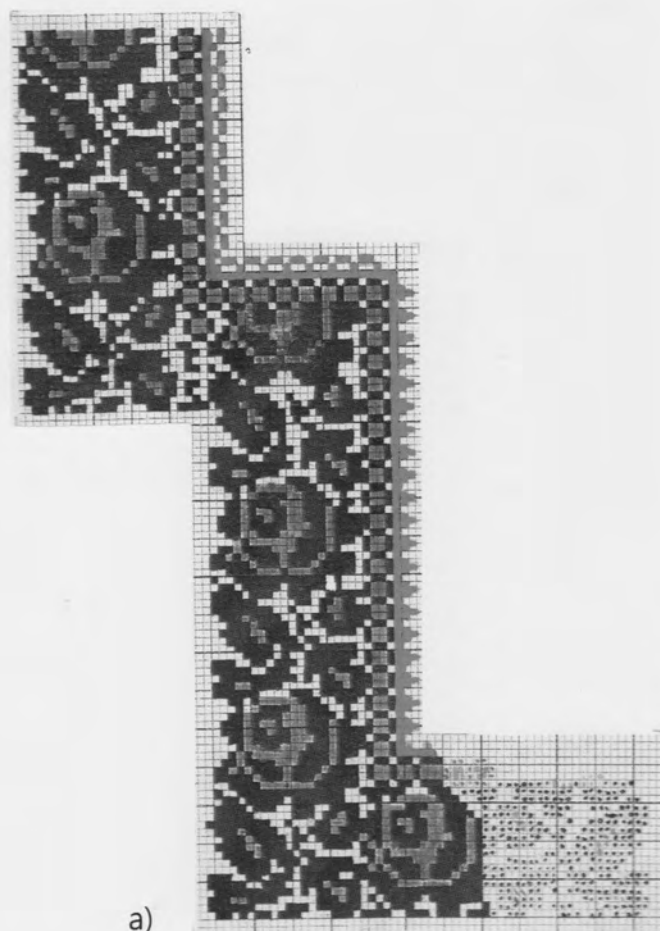
Традиційний жіночий стрій с. Старі Кути. Сорочка хлоп'янка, запаска, крайка, постоли, капчурі.

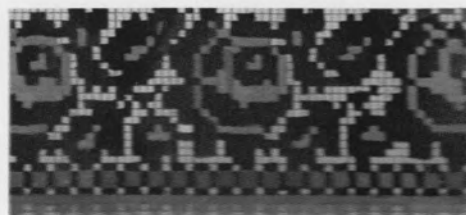
Традиційний жіночий стрій села Старі Кути: сорочка «Ружі» (Збірка Гуцуляк М.); опинка (Збірка Джумарик М.) пояс-крайка (автор Джумарик О.) хустка «канадська», чоботи хромові. Власність Кузьменюк О.В. середина XX ст.

Традиційна жіноча сорочка «хлоп'янка» з підточкою і клинами. Зони декору: погруддя і низ рукавів.

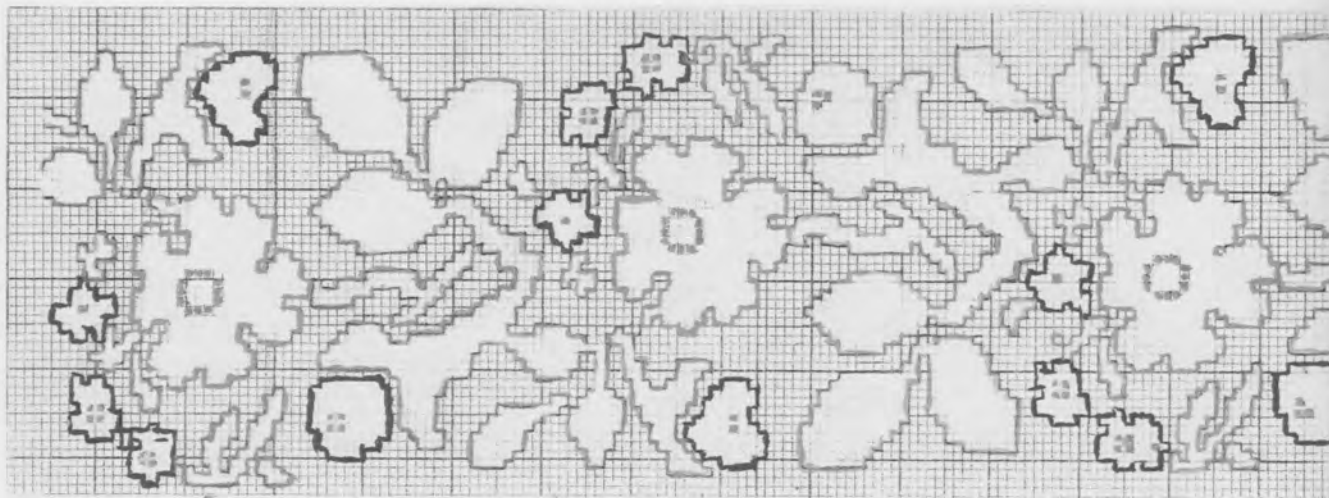
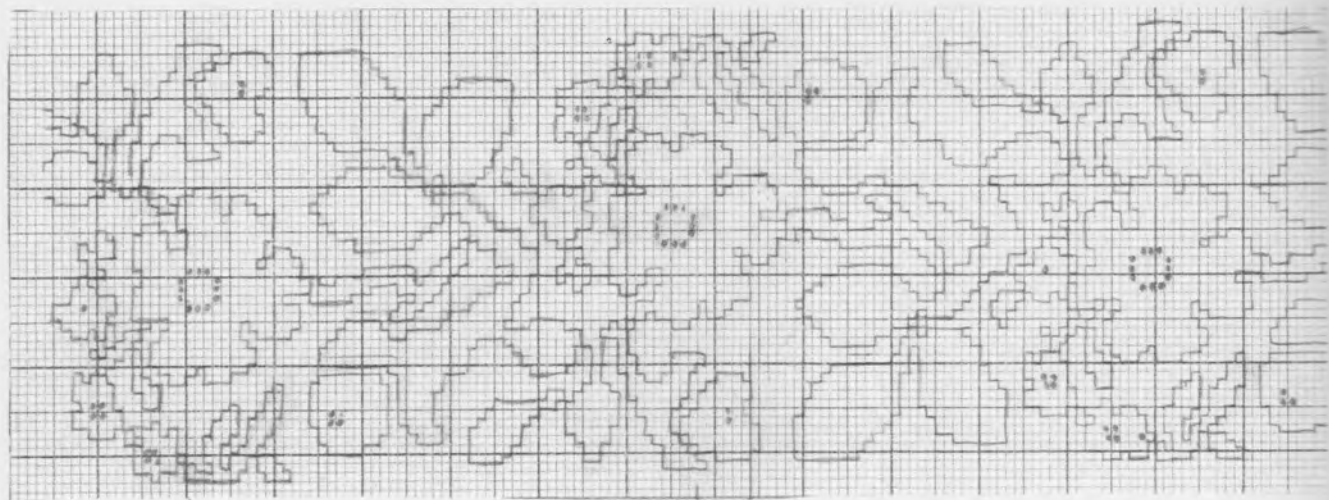

a)

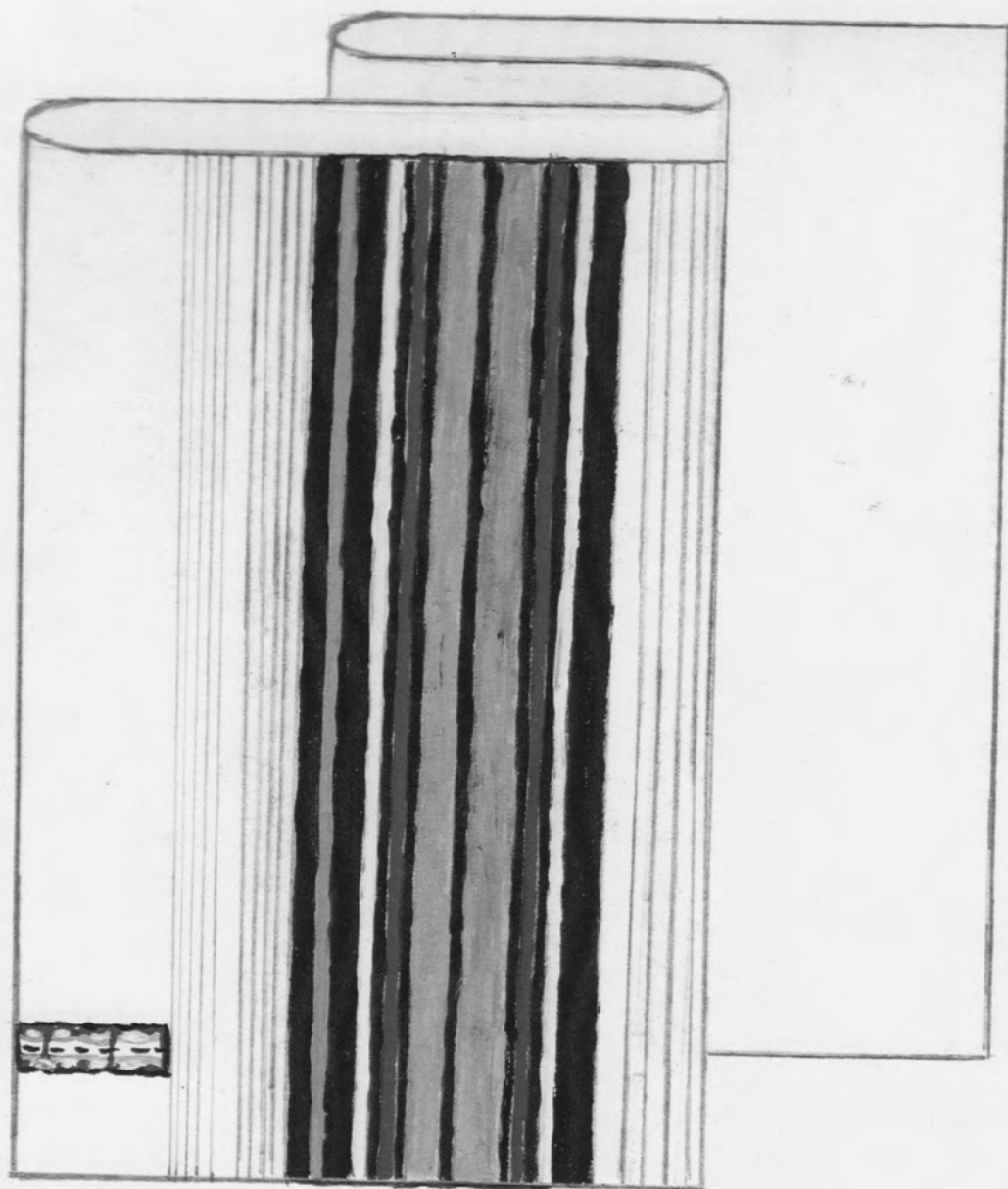

б)

Фрагменти вишивок жіночої традиційної сорочки «Ружі» полотно домоткане; вишивка бісером а) фрагмент орнаменту горловини пазухи б) фрагмент орнаменту низу рукавів.

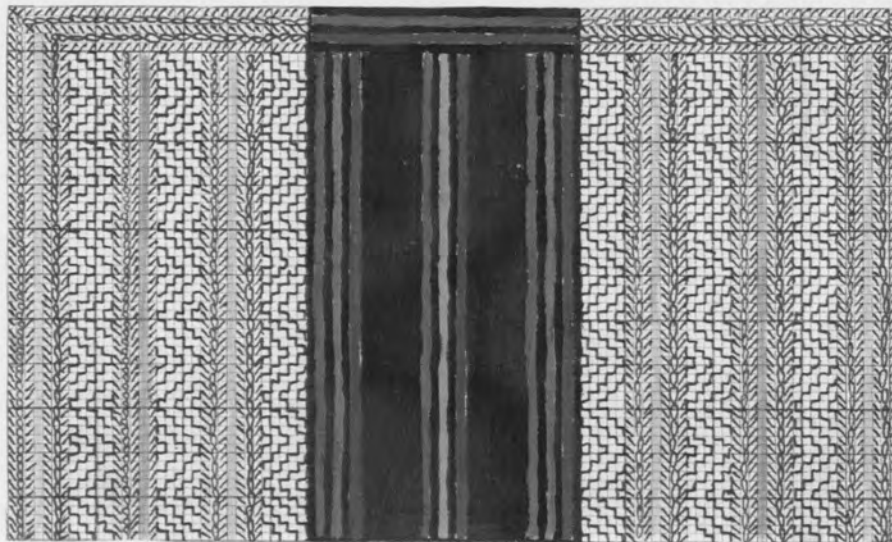

Фрагмент вишивки оздоблення низу рукавів.

Жіноча традиційна опинка.

а)

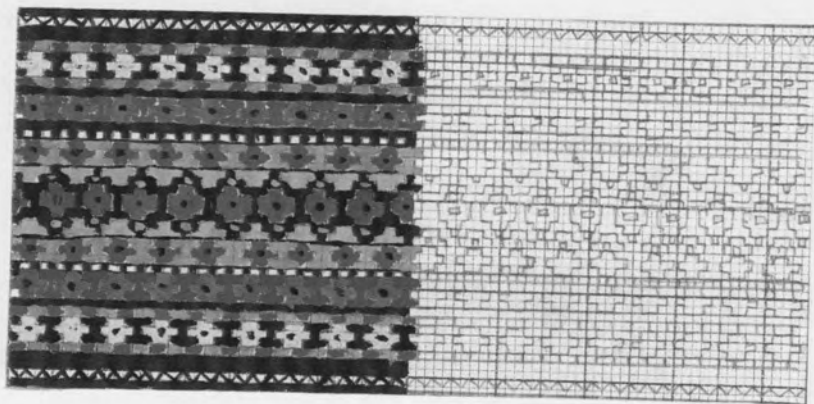
б)

а) Фрагмент жіночої тканой опинки. Вовна, ткання.

б) Жіночі постולי, шкіра, морщення.

a)

б)

а) Фрагмент жіночого поясу - крайки. Вовна, тканиня.

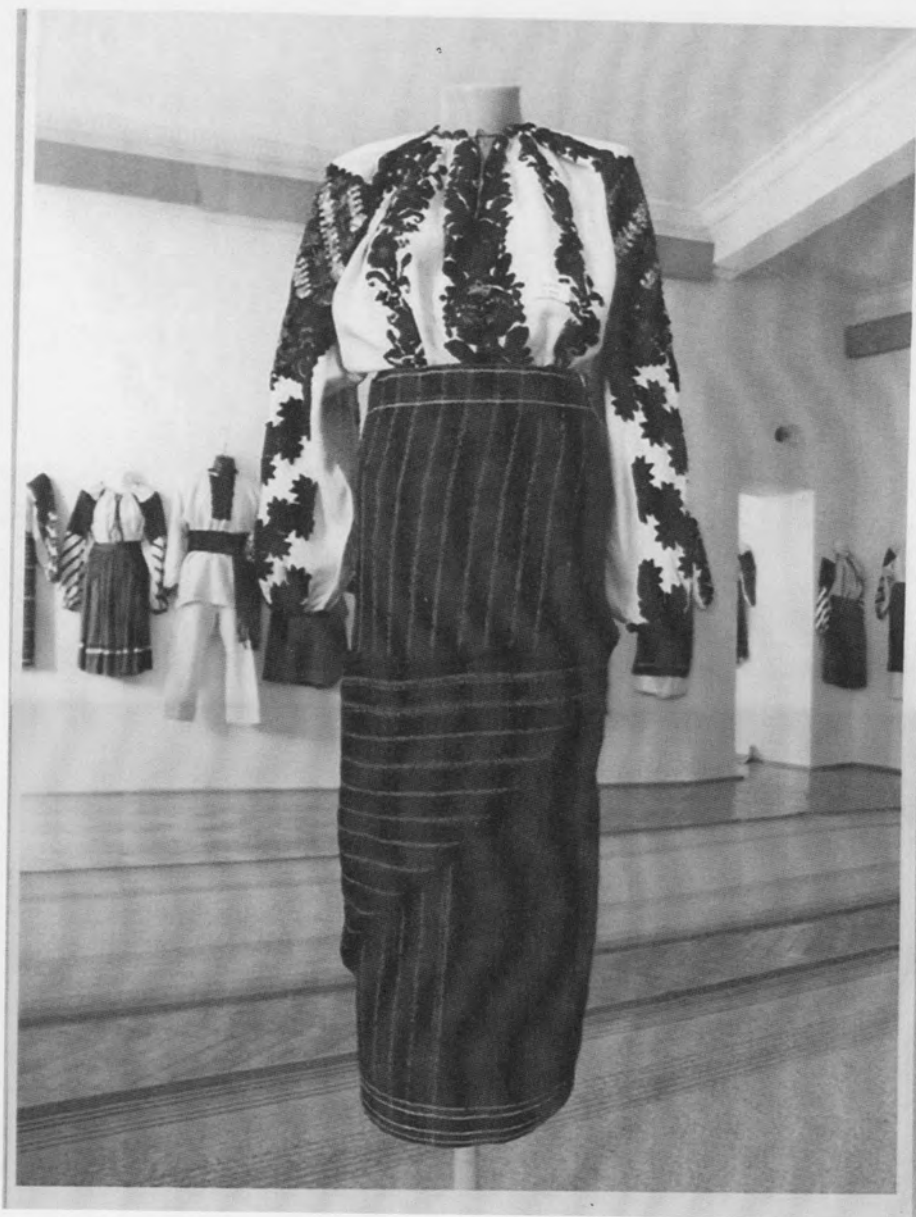
б) Жіноча хустка - піввовна, фабричне тканиня.

Верхній жіночий безрукавний одяг - кептар. Вигляд спереду. Оксамит, муліне, вишивка гладдю.

Традиційний стрій Борщівського р-ну XX ст.

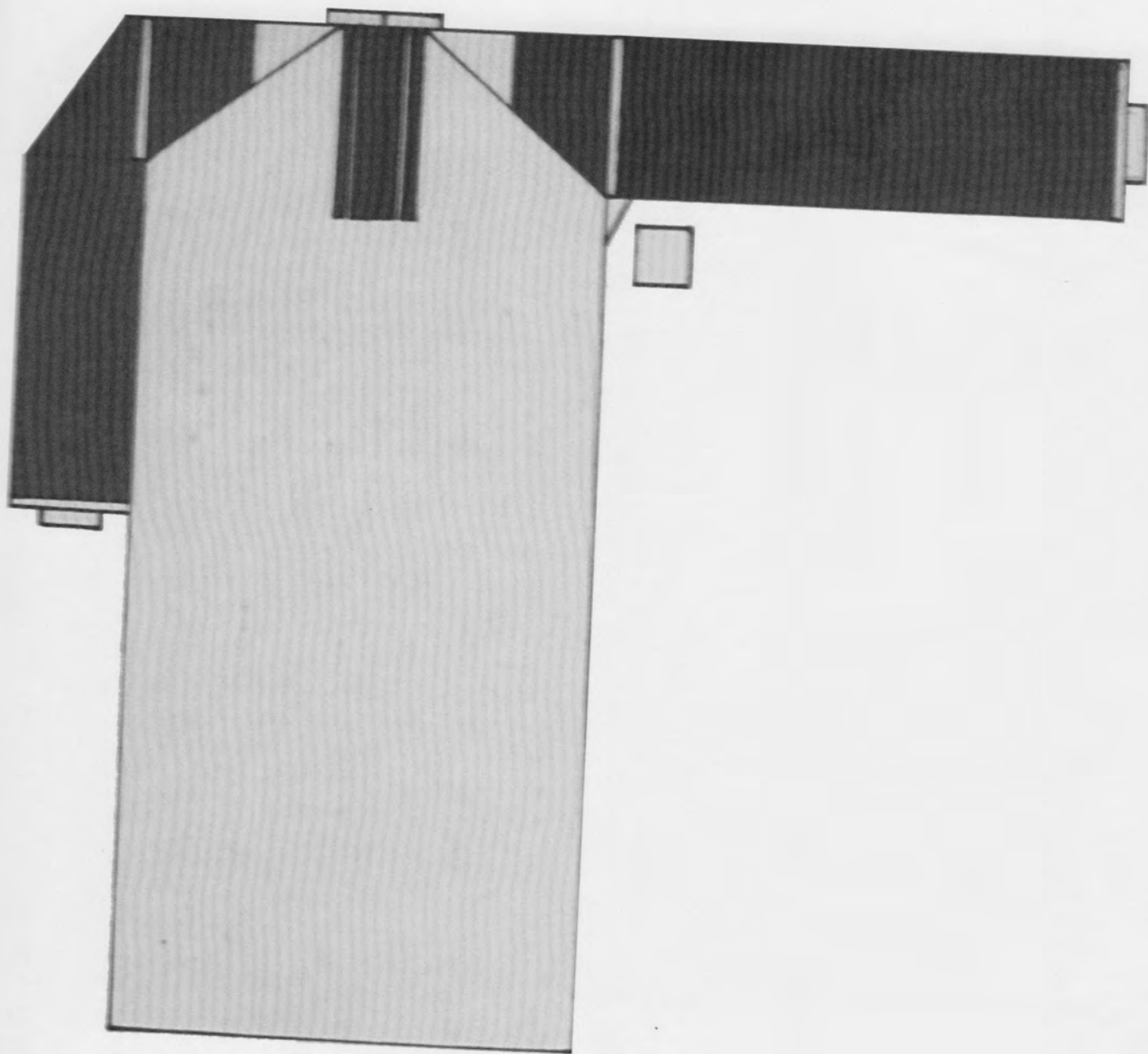
Традиційний стрій Борщівського р-ну XX ст.

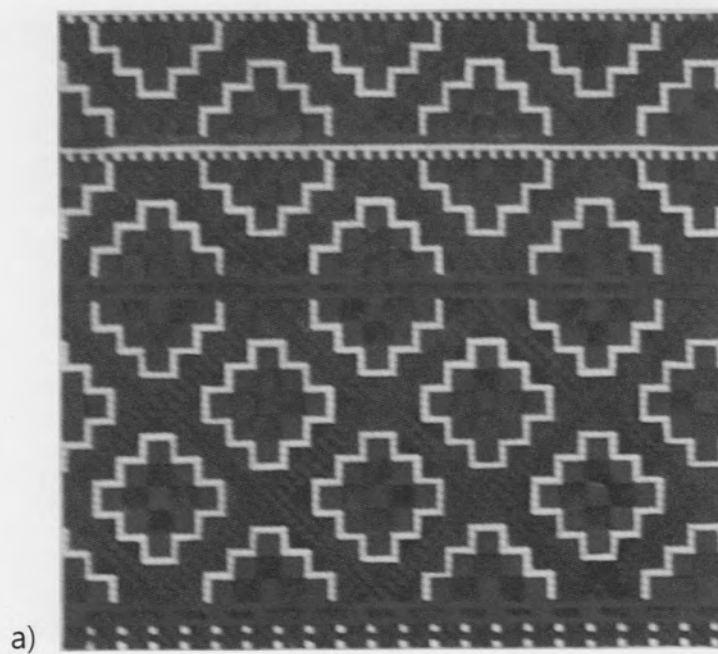
Традиційний жіночий стрій збірки Матковської В.

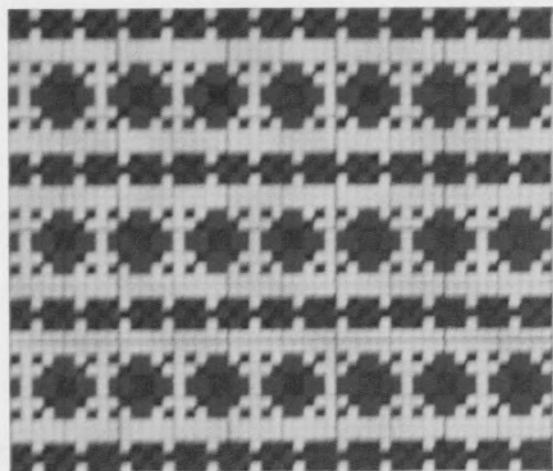
Традиційний жіночий стрій с. Пістинь. кінець XIX ст.

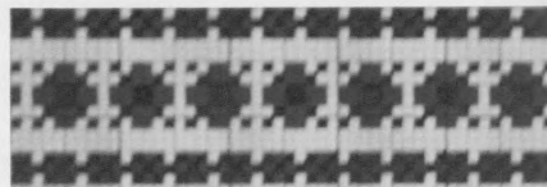
Традиційна жіноча сорочка «уставкова». Зони декору: рукав; уставка; пазуха. Полотно домоткане, піввовна. Автор невідомий.

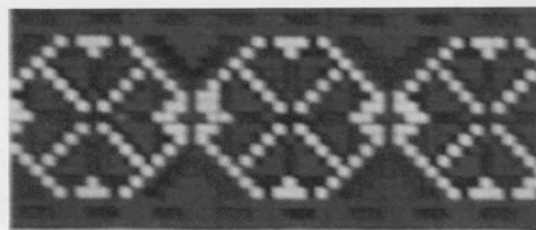
а)

б)

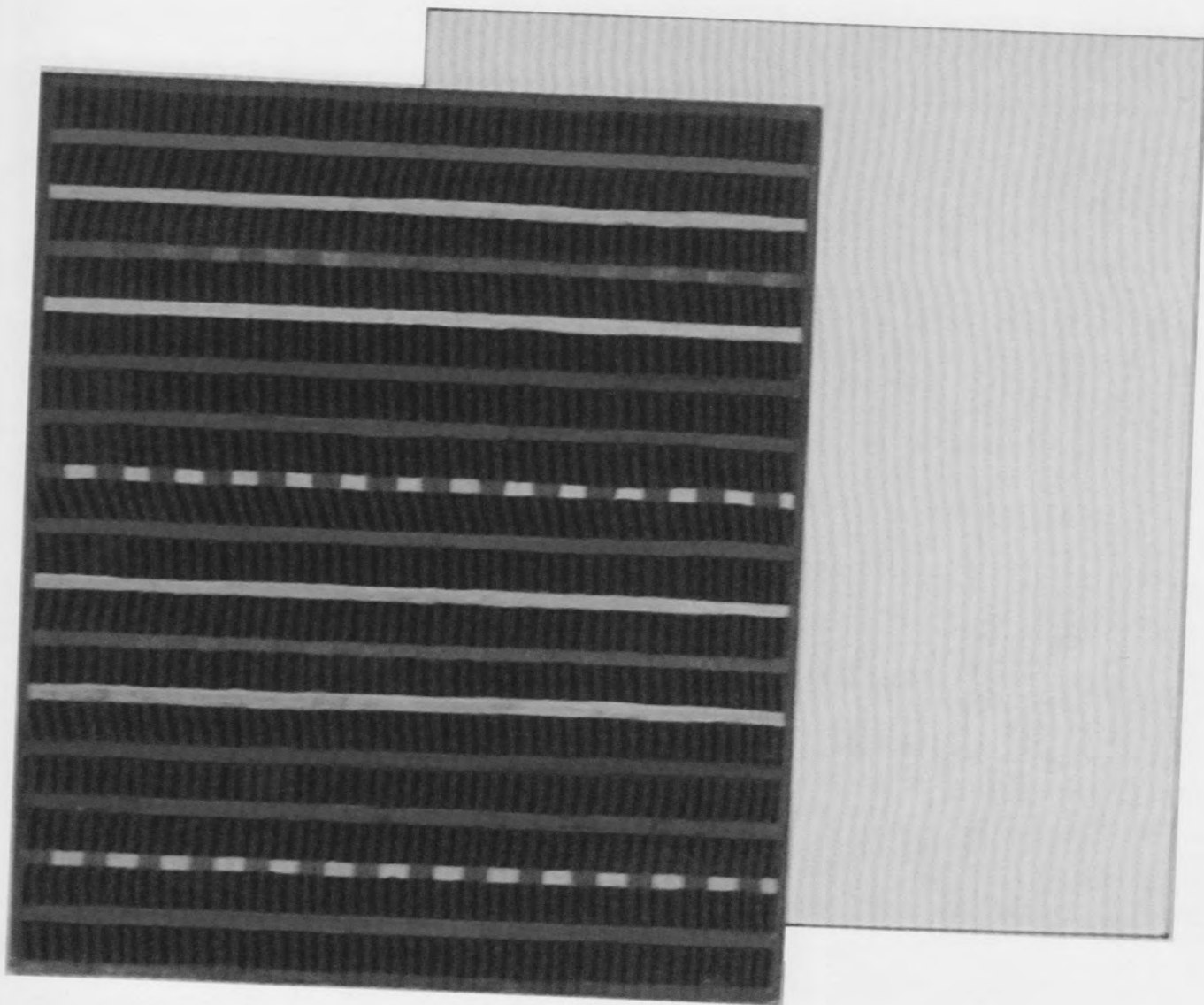

в)

г)

Фрагменты вишивок: а) уставки, б) рукава, в) пазухи, г) манжеты.

Традиційна жіноча запаска , с. Пістинь. XX ст. Вовна тканиня. Автор невідомий.

Верхній безрукавний жіночий одяг - кептар. Вигляд спереду, с. Пістинь початок XX ст.
Шкіра, вовна, смушок. Аплікація.

Верхній безрукавний жіночий одяг - кептар. Вигляд ззаду.

1)

2)

3)

4)

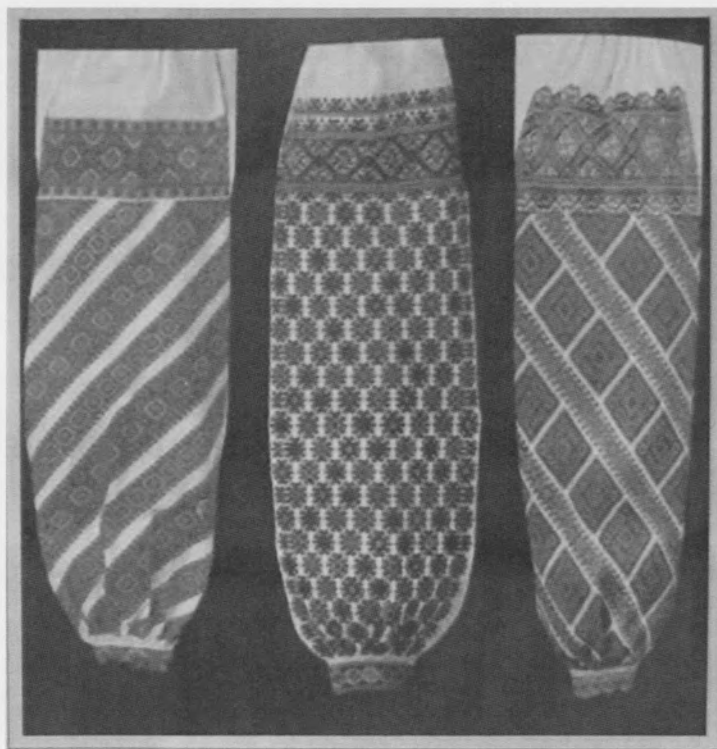
5)

1. Жіноча сорочка «установка». 2. Оздоблення манжети. 3. Жіноча сорочка «рукавівка». 4. Фрагменти вишивки чоловічої сорочки. 5. Традиційна хустка.

1)

2)

- 1) Чоловіча сорочка с. Пістинь початок XX ст.
 2) Рукави традиційних жіночих сорочок с. Пістинь XX ст.

Навчально-етнографічна практика

У навчально-методичній розробці використані матеріали таких студентів:

Шкварчук Тетяни - (4 - 13 с.)

Сваричевська Наталії - (14 - 25 с.)

Кузьменюк Олени - (26 - 35 с.)

Мельник Марії - (36 - 46 с.)

Нагнибедюк Соломії - (47- 54 с.)

Керівник етнографічної практики: Стеф'юк Н. А.

Література

1. Матейко К.І. Український народний одяг. - К., 1977.
2. Державний музей етнографії і художньої промисловості. АН УРСР К., 1976.
3. Нариси з історії декоративного та прикладного мистецтва. - Л.: Видавництво Львівського державного університету, 1969.
4. Українське народне мистецтво (тканини і вишивка) - К., 1960.
5. Українське народне мистецтво (одяг). - К., 1960.
6. Ніколаева Т.А. Украинская народная одежда. Среднее Поднепровье. - К., 1988.
7. Білецька. Українські сорочки, їх типи, еволюція й орнаментация. - Львів, 1929.
8. Кульчицька О. Народний одяг західних областей України. - К., 1959.
9. Захарчук-Чугай Р.В. Українська народна вишивка. Західні обл. України. - К, 1988.
10. Народні художні промисли України. -К., 1986.
11. Методичні вказівки з навчально-технологічної практики по виконанню ескізів у матеріалі. Львів, ЛНАМ.

На титульній сторінці використано фрагмент етнографічної практики «Замальовки Яворівського традиційного строю Львівської області», студентки І курсу Улей Соломії.

Дизайн та верстка Андрейканіч А.І.